



05.10.2021

Asia/8

## § 529

### Kaupunkiympäristölautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Katju Aron ym. valtuustoaloitteesta nimikkoniittylajitel- man kehittämisestä Helsingille

HEL 2021-007721 T 00 00 03

#### Lausunto

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunkiympäristölautakunta toteaa, että Helsingin kaupunki kohdistaa resursseja pitkäjänteiseen työhön luonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi muun muassa kehittämällä niittyverkostoa. Kaupungin ydintehtäviin ei kuitenkaan kuulu aloitteessa esitetyn kaltainen toiminta, mikä tähtää kaupunkilaisille jaettavien siemenseosten kehittämiseen, lahjojen antamiseen tai siementen myymiseen.

#### Helsingin niittyjen nykytilanne

Niittyjen merkitys luonnon monimuotoisuudelle on Helsingissä tunnistettu. Vuosien 2020 - 2021 aikana tehdyn Helsingin niittyverkoston kehittämistyön tuloksena on syntynyt kokonaiskuva kaupungin merkittävistä niittyjen muodostamista osakokonaisuuksista, arvokkaista kohteista ja niiden välisistä yhteyksistä. Helsingistä löytyy runsaasti erityyppisiä luonnonniittyjä kuivista kalliokedoista tuoreisiin ja kosteisiin joen- ja merenrantaniittyyihin. Ihmisen toiminnan myötä syntyneet kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden linnoitteiden niityt, kartanopuistojen niitynurmetyt, vanhat laidunniityt ja muut perinnemaisemakohteiden niityt täydentävät niittyjen kirjoa. Kaupungin rakentumisen myötä syntyy myös pysyviä, niittymäisiä alueita puistorakentamisen ja maisemointitöiden myötä. Tästä on hyvänä esimerkkinä Vuosaarenhuipun maantäyttöalue ja entinen kaatopaikka. Niityt muodostavat tärkeän elinympäristön lukuisille hyönteisille ja muille eliölajeille. Helsingin niittymäisten alueiden kokonaispinta-ala on arviolta noin 700 hehtaaria, josta hoidettuja niittyjä on noin puolet.

Kaupungin tavoitteena on vahvistaa niittyverkostoa ja kehittää niittyjen hoitoa siten, että luonnon monimuotoisuusarvot säilyvät ja jopa lisääntyvät. Parhaiten niittyjen monimuotoisuusarvoja voidaan lisätä panostamalla olemassa olevien arvokkaiden niittyjen hoitoon. Perinnemaiseman niityt ja muut ihmisen toiminnasta syntyneet niityt ja kedot kasvavat umpeen ja metsittyvät ilman säännöllistä niittoa, vesojen raivausta tai laidunnusta.



Niittyverkostotyön yhteydessä tunnistettiin pihojen, puutarhojen, palsta-alueiden ja siirtolapuutarhojen merkitys varsinaisten niittyjen tukialueina. Näiden alueiden kasvillisuus koostuu parhaimmillaan runsaista kukkaistutuksista, hyötykasveista sekä monilajisista pensaista ja puista. Monille hyönteisille, erityisesti pölyttäjähönteisille, tämän tyyppiset alueet tarjoavat runsaasti erilaisia ravintokasveja ja pesäpaikkoja, vaikkei niissä varsinaisia niittyalueita esiintyisikään.

### Niittyjen perustaminen ja lajisto

Uusien niittyjen perustaminen vaatii aikaa ja resursseja. Niittyjen perustamiseen tarvitaan sopiva kasvupaikka ja olosuhteet, jotta haluttu, kukkiva niittykasvillisuus saadaan syntymään. Vie monta vuotta ennen kuin siemenkylvöistä saadaan tavoiteltu kukkaniitty. Yleisille alueille toteutetut, rakennetut niityt täydentävät hyvin olemassa olevaa niittyverkostoa. Laajimpia rakennettuja niittyalueita esiintyy maisemoiduilla maantäyttöalueilla ja kunnostetuilla entisillä kaatopaikoilla, kuten Vuosaarenhuippu Itä-Helsingissä. Puistoihin rakennettuja niittyjä on toistaiseksi niukasti, ja ne ovat enimmäkseen pinta-alaltaan vaatimattomia.

Helsingin niitylajisto koostuu monenlaisista luonnon alkuperäisiin elinympäristöihin kuuluvista kallio-, merenranta- ja kosteikkokasveista. Ihmisen toiminnan myötä niityille on levinnyt tai niille on kylvetty vuosikymmenien myötä hyvin erilaisia kasvilajeja. Kasvisto koostuu alkuperäisistä luonnonkasvilajeista ja eri aikoina levinneistä tulokaskasveista. Helsinkiin leviää edelleen uusia lajeja useimmiten ihmisen tahallisen tai tahattoman toiminnan myötävaikutuksella.

Perustettaville uusille niityille sovelias niittysiemeneseoksen kasvilajisto riippuu aina paikan olosuhteista. Osa kasveista viihtyy paahteessa, osa puolivarjossa, toiset ravinteikkaassa, toiset vettä läpäisevässä, kuivassa ja ravinneköyhässä maassa. Erityyppisiin kasvupaikkoihin sopivien niittynsiemenlajitelmien kehittäminen vaatii aikaa ja ammattitaitoa. Siemeneseosten kehittäminen paikallisista kasvikannoista on vaativaa ja pitkäjänteistä työtä.

Helpoiten niittymäisiä alueita saa syntymään piholle ja puutarhoihin jättämällä huonokuntoiset ja vähällä käytöllä olevat nurmikkoalueet kehittymään niittymäiseksi. Kun nurminiittyjen niitto tehdään kerran, pari kesässä ja niittojäte vietään pois, muuttuu kasvillisuus vähitellen monipuolisemmaksi. Paikalle leviää todennäköisesti itsestäänkin paikallisesti sopeutunutta, helsinkiläistä niitylajistoa.

Alkuperältään kotimaisia niittykasvien siemeniä on melko hyvin saatavilla, ja lisäkylvöillä voidaan piholle ja puutarhoihin lisätä kukkivien kasvien määrää. Puutarhaneuvojilta tai -yhdistyksiltä, kuten Hyötykas-



viihdistykseltä ja Martoilta, saa tarvittaessa neuvoja niittyjen perustamisesta omalle pihalle tai puutarhaan.

## Käsittely

Vastaehdotus:

Atte Kaleva: Kohdassa (3) todetaan: "Ihmisen toiminnan myötä syntyneet kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden linnoitteiden niityt, kartanopuistojen niittynurmet, vanhat laidunniityt ja muut perinnemaisemakohteiden niityt täydentävät niittyjen kirjoa."

Lisätään maininta Malmin lentokentän alueesta, uusi muotoilu:

"Ihmisen toiminnan myötä syntyneet kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden linnoitteiden ja Malmin lentokentän alueen niityt, kartanopuistojen niittynurmet, vanhat laidunniityt ja muut perinnemaisemakohteiden niityt täydentävät niittyjen kirjoa."

Kannattaja: Mika Raatikainen

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Jäsen Atte Kalevan vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna.

Jaa-äännet: 9

Mia Haglund, Otso Kivekäs, Olli-Pekka Koljonen, Otto Meri, Tuomas Nevanlinna, Jenni Pajunen, Risto Rautava, Saana Rossi, Anni Sinnemäki

Ei-äännet: 2

Atte Kaleva, Mika Raatikainen

Tyhjä: 2

Silja Borgarsdottir Sandelin, Jenni Hjelt

Poissa: 0

Kaupunkiympäristölautakunta päätti hyväksyä esittelijän ehdotuksen äänin 9 - 2 (tyhjiä 2).

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja  
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Tuuli Ylikotila, luontoasiantuntija: 310 38540



tuuli.ylikotila(a)hel.fi

## Liitteet

1 Valtuustoaloite 23.06.2021 Aro Katju Helsingille nimikkoniitylajitelma

## Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

## Lausuntoehdotus

Lausunto on ehdotuksen mukainen.

## Esittelijän perustelut

### Valtuustoaloite

Valtuutettu Katju Aron ja 12 muuta valtuutettua ovat tehneet 23.6.2021 seuraavan valtuustoaloitteen

Aloitteen allekirjoittaneet ovat sitä mieltä, että Helsingille tulee kehittää nimikkoniitylajitelma.

"Niittyjen merkitys kaupunkiluonnon monimuotoisuudelle ja sen pölyttä-jille on suuri. Monia helsinkiläisiä kiinnostaa niin kaupunki- kuin sissivil-jely, kuten hyötykasvien kasvattaminen omilla kaupunkiviljelmillä. Niitty-tyyppejä on useita erilaisia ja myös niitykukkien siemeniä on mahdol-lista viljellä monenlaisina eri lajitelmina.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Helsinki teettää kaupun-kilaisille esimerkiksi Helsinki-päivänä jaettavaksi, lahjoitettavaksi tai pientä korvausta vastaan myytäväksi oman nimikkolajitelman eri niitty-kukkien siemeniä. Kaupunkilaiset saisivat viljellä ne omilla palstoillaan, pihoiillaan tai joutomailla.

Kotimaiset niitykukkaseokset sisältävät yleensä lisäysviljelyyn kerättyjä luonnonkukkien siemeniä sekä Suomessa vähintään puoli vuosisataa viljeltyjen maataisperennojen siemeniä. Helsinki-lajitelma voisi ilmen-tää Helsingin alkuperäistä kasvikantaa ja olla samalla pölyttäjäystäväl-linen ja edistää näin luonnon monimuotoisuuden vahvistamista Helsin-gissä"

### Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkiympäristölautakuntaa anta-maan lausunnon kaupunginhallitukselle 7.10.2021 mennessä.

### Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja



05.10.2021

Asia/8

Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Tuuli Ylikotila, luontoasiantuntija: 310 38540  
tuuli.ylikotila(a)hel.fi

**Liitteet**

1 Valtuustoaloite 23.06.2021 Aro Katju Helsingille nimikkoniittylajitelma

**Muutoksenhaku**

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

**Päätöshistoria**

Kaupunkiympäristölautakunta 28.09.2021 § 514